

Hudobná výchova

Charakteristika predmetu

Primárna hudobná edukácia predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie predprimárnej hudobnej výchovy. Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným, činnostným, kde sa na báze hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdzajú sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie v oblasti hudby a umenia.

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na vrodené predpoklady detí ich spontánnosť, sklony k hravosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta. Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu a prostriedkom žiakovej hudobnej expresie, ktorá podporuje ich hudobnú sebarealizáciu v komplexe aktívnych aj receptívnych hudobných činností. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy kontaktu žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, obrazom, pohybom, hrou na elementárnych hudobných nástrojoch. Hudobné činnosti tvoria základný prostriedok na rozvíjanie hudobných i kľúčových kompetencií žiakov. Hudobné činnosti nie sú izolované, ale v reálnej praktickej podobe sa vzájomne dopĺňajú, podporujú aj s inými mimohudobnými činnosťami a zmysluplne sa integrujú. Hudobný materiál a hudobné činnosti sú kľúčovým prostriedkom na osvojenie si hudobno-teoretických poznatkov. Tie si však žiaci osvojujú postupne a nadobudnuté vedomosti sú výsledkom aktívnych hudobných činností, z ktorých vyplývajú. Teoretické poznatky a vedomosti sú dôležité len do tej miery, do akej sú nevyhnutné pre aktívny hudobný prejav žiakov, chápanie základných zákonitostí hudby a prácu s hudobným materiálom.

ISCED 1 – primárne vzdelávanie	
Názov predmetu:	Hudobná výchova
Ročník:	Štvrtý
Časová dotácia:	1 h týždenne/33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1 h
Počet hodín v ŠKVP:	0 h
Vyučovací jazyk:	slovenský

Učebné osnovy

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet.

KOMPETENCIE

- rozvíjať hudobné kompetencie dieťaťa mladšieho školského veku,
- rozvíjať kultivovaný rečový, hlasový, pohybový prejav v spojení s hudbou,
- vychovávať aktívneho a vnímavého interpreta a percipienta hudby,
- naučiť žiaka orientovať sa vo svete hudobného umenia,
- rozvíjať emocionálny svet a hudobný vkus žiaka mladšieho školského veku,
- v rámci stanovených cieľov z hudobnej výchovy využívať integratívne prístupy a prieniky s ostatnými vyučovacími predmetmi v primárnej edukácii,
- viesť žiakov k samostatnej práci a hudobnej tvorivosti.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <p>✓ používať hlas vedome na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa (rytmus, melódia, dynamika, výraz, nálada),</p>	<p>Hlasové činnosti /20 h/</p> <p>vokálne činnosti v rámci rozsahu b-d2, detské piesne, ľudové piesne, regionálne ľudové piesne, autorské piesne, vokálne dialogické hry, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom, zvukomalebné hlasové hry, deklamácia, rytmizácia reči, artikulácia – článkovanie reči</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ prirodzene aplikovať správnu hlasovú techniku, ✓ spievať čisto a rytmicky správne, poznať špecifiká ľudovej hudobnej kultúry vlastného regiónu, ✓ spievať jednoduchý dvojhlas (udržiava svoju melodickú líniu), ✓ intonovať podľa notového zápisu melodické modely, ✓ hlas používať v improvizácii a elementárnej kompozícii, ✓ hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, ✓ hrať na tele, ✓ hrať na objektoch, ✓ vytvárať elementárne hudobné nástroje, hrať rytmické modely, ✓ hrať podľa zápisu jednoduché melodicko-rytmické útvary, ✓ vytvoriť inštrumentálny sprievod, ✓ inštrumentálne improvizovať, ✓ reagovať pri hre na hudobných nástrojoch na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku, dirigovať, 	<p>kánon, burdón, ostinátny druhý hlas</p> <p>melodické modely napr. <i>s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-mr-d; d'-t-l-s-f-m-r-d; a i</i></p> <p>taktovacie gestá 2/4,3/4,4/4 taktu, gestá pre zmeny tempa a dynamiky</p> <p>improvizácia a elementárna kompozícia</p> <p>Inštrumentálne činnosti /2 h/</p> <p>Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón), hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny</p> <p>samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje</p> <p>rytmické modely napr. <i>tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-ri-ti-ri; nič; es; pau-za; veľ-ká pau-za; atď.</i></p> <p>melodicko-rytmické schémy, cvičenia, piesne</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne počúvať piesne, hudobné skladby, ako aj vlastné hudobné prejavy, ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby verbálne, pohybom a inými umeleckými prostriedkami, ✓ identifikovať funkcie hudby a jej spoločenský význam, ✓ identifikovať, charakterizovať a terminologicky správne pomenovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky, ✓ identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby, ✓ identifikovať hudobné formy a žánre, ✓ rozpoznať formotvorné prvky, ✓ počúvať sústredene, dešifrovať a vlastnými slovami vyjadriť atmosféru, emócie, asociácie, predstavy, príp. konkrétny program, 	<p>inštrumentálny sprievod, burdón, ostináto, tóny 1. a 5. stupňa (tonika, dominanta), voľný zvukomalebny sprievod predohra, medzihra a dohra , improvizácia</p> <p>dirigentské a individuálne gestá učiteľa dirigovanie – intuitívne výrazové pohyby, štandardizované taktovacie schémy (2/4;3/4;4/4)</p> <p>Percepčné činnosti - aktívne počúvanie /4 h/</p> <p>skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom</p> <p>funkcie hudby: estetická, umelecká, spoločenská, zábavná, úžitková</p> <p>melódia, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, harmónia, forma melódia stúpajúca, klesajúca; tempo pomalé, stredné, rýchle; rytmus – taktová schéma a rytmické modely, dynamika – piano, pianissimo, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo; akcent; harmónia durová, mólová, forma – kontrastné časti</p> <p>nástroje skupiny symfonického orchestra, niektoré konkrétne hudobné nástroje</p> <p>komorný orchester, symfonický orchester,</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby pohybom a inými umeleckými prostriedkami, ✓ adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, ✓ pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, ✓ realizovať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, ✓ pohybom rozlíšiť kontrastné časti hudobnej formy, ✓ pohybom rozlíšiť formotvorné prvky, ✓ realizovať kultivovaný estetický pohyb, ✓ samostatne vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu, rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, vytvoriť hudobno-dramatický celok, ✓ realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov, ✓ vizuálne zobrazíť zvukové vnemy, <ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvoriť (zapísať), prečítať a realizovať (hlasom, alebo hrou na nástroji) notový zápis. 	<p>orchester ľudových nástrojov, skupiny populárnej hudby</p> <p>pieseň, koncert, opera, muzikál, komorná hudba, hudba klasická, ľudová, tanečná, zábavná, populárna</p> <p>motív, veta (predvetie, závetie), opakovanie, kontrast</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti /5 h/</p> <p>pohybová improvizácia, pohybová interpretácia gesto, mimika, improvizácia</p> <p>polkový krok, prísunové kroky, podupy, točenie v pároch, čapáše, valčík, mazurkový krok, valašský krok, tanec, ľudový tanec, moderný tanec</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti /1 h/</p> <p>vizualizácia – integrácia s výtvarnou výchovou (kostýmy, rekvizity, kulisy, farby), integrácia so slovenským jazykom a literatúrou (rozprávky, príbehy, básne, scenár), integrácia s telesnou výchovou</p> <p>(základné pohybové schémy), integrácia s inými predmetmi</p> <p>tvorivá dramatika</p> <p>Hudobno-vizuálne činnosti /1 h/</p> <p>grafická partitúra</p>
---	--

Učebné zdroje:

- učebnice
- metodická príručka
- odborná literatúra
- vlastné materiály
- internet

HODNOTENIE PREDMETU

Pri hodnotení žiakov v 4. ročníku vychádzame z Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.

Pri výbere formy slovného hodnotenia žiaka sa na vysvedčení uvádza štvorstupňové hodnotenie. Žiak môže dosiahnuť veľmi dobré, dobré, uspokojivé a neuspokojivé výsledky.

Slovné hodnotenie výkonov žiakov v jednotlivých predmetoch a prevod percentuálneho hodnotenia:

- 100 – 80 % veľmi dobré výsledky
- 79 – 55 % dobré výsledky
- 54 – 30 % uspokojivé výsledky
- menej ako 29% neuspokojivé výsledky

Hodnotenie má pôsobiť konštruktívne a povzbudzujúco, má byť zamerané na pozitívnu motiváciu, orientuje sa na pozitívne stránky schopností žiakov. MZ 1. - 4.roč. na svojom zasadnutí sa dohodlo okrem slovného hodnotenia používať aj hodnotenie prostredníctvom obrázkových pečiatok, ktoré sa osvedčilo väčšine učiteľov. Jeho význam spočíva v kladnej motivácii detí k ďalšiemu vzdelávaniu, v spätnej väzbe učiteľ-žiak, učiteľ – rodič.

Charakter hudobnej výchovy vyžaduje hodnotiť postoj žiaka k hudbe, jeho formujúce sa názory na svet, ktorý ho obklopuje, jeho estetické úsudky, snahu vzdelávať sa v hudbe a zlepšovať svoje hudobné prejavy. Pri hodnotení neklásť hlavný dôraz na spevácke výkony, ale záujem o predmet.

Kritériá hodnotenia:

- záujem o hudobné činnosti a o hudobné umenie v rámci vzdelávacích úloh
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch
- schopnosť posúdiť svoj výkon (hudobné prejavy a vedomosti) a výkon spolužiakov
- aktivita a prístup k hudobným činnostiam a k poznávaniu umenia
- využitie speváckych, intonačných a sluchových zručností a návykov
- tvorba jednoduchých rytmických sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch a hrou na tele